

tip na výlet

ČIČMANY

O pôvode a vzniku obce existuje niekoľko teórií. Jednou z nich je teória o nemeckom pôvode, ale rozšírenejšia je teória o balkánskom, konkrétne o bulharskom vplyve. Pôvodní obyvatelia sem prišli pravdepodobne v prvej polovici 14. storočia, hoci je možné i staršie prechodné osídlenie, zodpovedajúce záznamu „o novej ceste, ktorá vedie od osady Cziczman“ v listine z roku 1272 (...*ad quandam viam novam qua itur ad possessionem Cziczman...*). Obyvatelia Čičmian sa zaoberali hlavne poľnohospodárstvom, chovom oviec, výrobou papúč, výrobou a predajom bryndze. Názov Čičmany má pravdepodobne indoeurópsky prazáklad, ktorý prešiel dostaroslovienciny a znamená „usadlosť vo vrchoch - Vrchovany“. Tak sa dodnes nazýva miesto za kopcom Javorinka, kde sa nachádzajú zvyšky zrubových domov z osady Malé Čičmany.

O tom, kto bol zakladateľom obce a prvým feudálnym vlastníkom pôdy, neexistujú konkrétne správy. Počas storočí sa tu vystriedalo niekoľko vlastníkov - od Mikuláša z Turca, cez rodinu Rakovskú až po spojenie majetkov panstva Záblatského s viacerými ďalšími rodinami Serényiovcov. Do začiatku 20. storočia vlastnili Čičmany rodiny Telekyovcov a Bertcholdovcov. Nepriaznivé životné podmienky, živelné pohromy a nerovné spory so zemepánmi spôsobili odchody na sezónne práce do vzdialených miest a postupné vysťahovávanie obyvateľstva. Veľa obyvateľov a rodín odchádzalo v 30-tych rokoch 20. storočia na americký kontinent, do Dalmácie, „Francie“, Belgicka a Rakúska. Požiare v rokoch 1907, 1921 a 1945 zničili vzácne zrubové stavby, zmenili celkový vzhľad obce a spôsobili ústup výstavby tradičných dreveníc pred murovanými a zmodernizovanými domami.

Ničenie a demolovanie vzácných stavieb prinútilo pamiatkárov zamyslieť sa nad ich záchranou. V roku 1974 bol pripravený návrh pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry v Čičmanoch, roku 1977 bola dolná časť obce vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu. Je v nej 110 objektov, z toho 36 národných kultúrnych pamiatok.

Expozície :

Expozície sú nainštalované v jednoposchodovom drevenom tzv. Radenovom dome. Bohatosť a rozmanitosť exponátov dokumentuje všedný i sviatočný život obyvateľov obce, ich rodinné zvyky a očarí návštevníka množstvom vzácných výšiviek, ktorých technika, ornamentálne motívy a decentná farebnosť má svoj pôvod v renesancii.

Akcie v obci Čičmany :

Aktuálne informácie o akciách v obci nájdete na www.cicmany.net

